

NORRLANDS HAMN

Historien om Ratan börjar här vid sundet mellan Rataskär och fastlandet. Sundet erbjöd en ypperlig naturhamn - en plats i lä och en plats att ankra upp på för natten - en förutsättning för dåtidens sjöfart. Hamnen var grunden till Ratans framväxt och anledningen till att Ratan kommit att få en plats i den svenska historien.

Foto: Lantmäteriverket Gävle

*Ratans hamn 1784.
På Rataskär syns tullkammaren, uppförd 1767, och strax nedanför värdshuset från 1690-talet. En båk finns markerad högst upp på ön samt på Södra Klubben. De fyra gårdarna på fastlandet bebos av tullbetjäningen.*

*The port of Ratan in 1784.
At Rataskär you can see the custom-house built in 1767 and down below is the inn from the 1690s. A beacon is marked at the top of the island as well as at Södra Klubben. Customs officers lived in the four houses on the mainland.*

Karta över Bygdeå 1661 av Gedda, den äldsta kartan som tydligt visar hamnen i Ratan, markerad med ett ankare. Segelleden är också angiven.

A map of Bygdeå in 1661 drawn by Gedda. This is the oldest map which clearly shows the harbour of Ratan, marked with an anchor. The fairway is also marked.

Foto: Lantmäteriverket Gävle

Öster om sundet

Under 1700-talet ansågs Ratan som den bästa hamnen mellan Torneå och Stockholm. Ratan var "Norrlands hamn". Öster om sundet, på Rataskär, byggdes på 1690-talet ett värdshus för sjöfarande. Knappt 80 år senare uppfördes en tullkammare, där alla varor som sjövägen fördes till och från Västerbotten passerade. Under ett 40-tal år står Ratan i centrum för länets köpmän. Grunderna efter tullhuset med två mäktiga källarvalv, värdshuset och flera magasin är än idag fullt synliga.

Väster om sundet

När Ratan fick tullkammare 1767 tog bebyggelsen på fastlandet fart. Värdshuset "bytte sida", men tullhuset blev kvar till 1861, då Tullgården stod inflyttningsklar på fastlandet. Det Ratan som växte fram skiljde sig markant från omgivande byar. Platsen fick mer karaktären av stad med tull- och lotspersonal, kaptener, handlare, krögare och med moderna inrättningar som en telegrafstation.

The Harbour of Northern Sweden Ratan was formerly considered the best harbour along the long coast of northern Sweden. The harbour was much frequented and for that reason an inn for seafarers was built there in the 1690s. The inn was built at Rataskär since it had the best landing-place. Some 80 years later a custom-house was built at Rataskär. All merchandise that were transported to and from Västerbotten had to be cleared through the customs there. At the end of the 18th century the mainland was inhabited and the inn and the custom-house were gradually moved to the mainland.